

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

LÊ THỊ MÂY

**NGHIÊN CỨU HIỆN TRẠNG PHÂN BỐ VÀ ĐẶC ĐIỂM TÁI SINH
CỦA CÂY HUỖNH ĐƯỜNG (*DYSOXYLUM LOUREIRI PIERRE*)
LÀM CƠ SỞ ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP BẢO TỒN VÀ PHÁT TRIỂN
LOÀI TẠI VƯỜN QUỐC GIA BA BỂ - HUYỆN BA BỂ -
TỈNH BẮC KẠN**

LUẬN VĂN THẠC SĨ LÂM NGHIỆP

THÁI NGUYÊN - 2014

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC NÔNG LÂM**

LÊ THỊ MÂY

**NGHIÊN CỨU HIỆN TRẠNG PHÂN BỐ VÀ ĐẶC ĐIỂM TÁI SINH
CỦA CÂY HUỲNH ĐƯỜNG (*DYSOXYLUM LOUREIRI PIERRE*)
LÀM CƠ SỞ ĐỀ XUẤT GIẢI PHÁP BẢO TỒN VÀ PHÁT TRIỂN
LOÀI TẠI VƯỜN QUỐC GIA BA BÈ - HUYỆN BA BÈ -
TỈNH BẮC KẠN**

Chuyên ngành: Lâm học

Mã số: 60 62 02 01

LUẬN VĂN THẠC SĨ LÂM NGHIỆP

Người hướng dẫn khoa học: GS.TS ĐẶNG KIM VUI

THÁI NGUYÊN - 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các số liệu và kết quả nghiên cứu nêu trong luận văn là trung thực. Chưa từng được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Tác giả

Lê Thị Mây

LỜI CẢM ƠN

Luận văn này được hoàn thành tại Trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên theo chương trình đào tạo cao học, chuyên ngành Lâm học, khóa 20 (2012-2014).

Trong quá trình học tập cũng như hoàn thành luận văn, tác giả đã nhận được sự quan tâm giúp đỡ của Ban giám hiệu, Khoa sau đại học và các thầy, cô giáo trường Đại học Nông Lâm Thái Nguyên, ban giám đốc, cán bộ phòng kỹ thuật Vườn quốc gia Ba Bể. Nhân dịp này tác giả xin cảm ơn về sự giúp đỡ quý báu đó.

Trước tiên, tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc đến thầy giáo GS.TS Đặng Kim Vui- người hướng dẫn khoa học, đã tận tình giúp đỡ, hướng dẫn tác giả trong suốt quá trình thực hiện luận văn này.

Tác giả xin cảm ơn Th.S La Quang Độ đã quan tâm giúp đỡ, động viên và dành những tình cảm tốt đẹp cho tác giả trong suốt thời gian theo học cũng như thực hiện luận văn.

Tác giả cũng xin cảm ơn thầy giáo, cô giáo trong khoa Lâm nghiệp, khoa Sau đại học, cán bộ phòng kỹ thuật vườn quốc gia Ba Bể đã tạo điều kiện giúp đỡ cho tác giả theo học tập, nghiên cứu để hoàn thành luận văn này.

Cuối cùng tác giả xin chân thành cảm ơn các bạn bè và người thân trong gia đình đã giúp đỡ, động viên tác giả trong suốt quá trình học tập và hoàn thành luận văn

Do thời gian và kinh nghiệm còn hạn chế, bản luận văn này chắc chắn không tránh khỏi những thiếu sót. Tác giả mong nhận được những ý kiến đóng góp quý báu của các thầy giáo, cô giáo, các nhà khoa học cùng bạn bè để luận văn này được hoàn thiện hơn.

Xin chân thành cảm ơn!

Tác giả

Lê Thị Mây

MỤC LỤC

LỜI CAM ĐOAN	i
LỜI CẢM ƠN	ii
MỤC LỤC.....	iii
DANH MỤC TỪ, CỤM TỪ VIẾT TẮT	vi
DANH MỤC HÌNH	vii
DANH MỤC BẢNG.....	viii
MỞ ĐẦU	1
1. Tính cấp thiết của đề tài	1
2. Mục tiêu nghiên cứu.....	2
3. Đối tượng nghiên cứu.....	2
4. Ý nghĩa khoa học	2
Chương 1: TỔNG QUAN NGHIÊN CỨU	3
1.1. Cơ sở khoa học của nghiên cứu	3
1.1.1. Khái niệm tái sinh rừng.....	3
1.1.2. Cơ sở của bảo tồn đa dạng sinh học	4
1.2. Tổng quan vấn đề nghiên cứu	6
1.2.1. Trên thế giới	6
1.2.1.1. Những nghiên cứu về tái sinh rừng.....	6
1.2.1.2. Những nghiên cứu về loài cây Huỳnh đường	9
1.2.2. Những nghiên cứu ở Việt Nam	10
1.2.2.1. Nghiên cứu về tái sinh	10
1.2.2.2. Nghiên cứu về loài Huỳnh đường.....	12
1.3. Tổng quan khu vực nghiên cứu.....	15
1.3.1. Giới thiệu khái quát về VQG Ba Bể	15
1.3.2. Điều kiện tự nhiên, tài nguyên thiên nhiên	18
1.3.2.1. Vị trí địa lý	18
1.3.2.2. Địa hình.....	19
1.3.2.3. Khí hậu.....	20
1.3.2.4. Thủy văn	21

1.3.2.5. Các yếu tố khí hậu khác	21
1.3.3. Điều kiện đất đai	22
1.3.4. Đặc điểm hệ động thực vật.....	24
1.3.5. Điều kiện dân sinh, kinh tế- xã hội	26
Chương 2: NỘI DUNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU.....	27
2.1. Nội dung nghiên cứu.....	27
2.1.1. Hiện trạng phân bố loài Huỳnh đường tại khu vực nghiên cứu.....	27
2.1.2. Nghiên cứu một số đặc điểm cấu trúc rừng ảnh hưởng đến tái sinh tự nhiên của cây Huỳnh đường.....	27
2.1.3. Nghiên cứu một số đặc điểm tái sinh dưới tán rừng của loài Huỳnh đường tại khu vực nghiên cứu.....	27
2.1.4. Đánh giá một số yếu tố tác động đến sự xuất hiện của loài Huỳnh đường tái sinh	27
2.1.5. Đề xuất giải pháp bảo tồn và phát triển loài cây Huỳnh đường.....	27
2.2. Phương pháp nghiên cứu.....	28
2.2.1. Phương pháp luận.....	28
2.2.2. Phương pháp ngoại nghiệp.....	29
2.2.2.1. Phương pháp thu thập số liệu cơ bản.....	29
2.2.2.2. Phương pháp điều tra thực tế	30
2.2.3. Phương pháp nội nghiệp	32
2.2.3.1. Phương pháp nghiên cứu tầng cây cao	32
2.2.3.2. Phương pháp nghiên cứu đặc điểm cây tái sinh.....	37
Chương 3: KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU	40
3.1. Hiện trạng phân bố loài Huỳnh đường tại khu vực nghiên cứu.....	40
3.2. Một số đặc điểm cấu trúc rừng ảnh hưởng đến tái sinh tự nhiên của cây Huỳnh đường	42
3.2.1. Đặc điểm cấu trúc cây tầng cao	42
3.2.2. Mật độ tầng cây cao và quan hệ sinh thái của loài Huỳnh đường với các loài khác.....	44

3.2.3. Đặc điểm phân bố số cây theo cấp kính(N/D1.3) của loài cây Huỳnh đường và tổng thể OTC 1	46
3.2.4. Đặc điểm phân bố số cây theo cấp chiều cao (N/Hvn) của loài cây Huỳnh đường và tổng thể	48
3.2.5. Đặc điểm độ tàn che tầng cây cao	50
3.2.6. Đặc điểm tầng cây bụi thảm tươi	51
3.3. Một số đặc điểm tái sinh dưới tán rừng	52
3.3.1. Phân bố tái sinh Huỳnh đường trong tự nhiên	52
3.3.2. Cấu trúc tổ thành cây tái sinh	56
3.3.4. Phân bố cây tái sinh theo chiều cao, chất lượng và nguồn gốc tái sinh	57
3.4. Đánh giá một số yếu tố tác động đến sự xuất hiện của loài Huỳnh đường tái sinh	60
3.4.1. Đặc tính phân bố của loài	60
3.4.3. Ảnh hưởng của cây mẹ	61
3.4.4. Ảnh hưởng của con người	61
3.5. Đề xuất giải pháp bảo tồn và phát triển loài cây Huỳnh đường	62
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	65
1. Kết luận	65
2. Khuyến nghị	66
TÀI LIỆU THAM KHẢO	67
PHỤ LỤC	

DANH MỤC TỪ, CỤM TỪ VIẾT TẮT

ASEAN	: Hiệp hội các quốc gia Đông Nam Á
DLST	: Du lịch sinh thái
ĐDSH	: Đa dạng sinh học
HST	: Hệ sinh thái
KBT	: Khu bảo tồn
IUCN	: Hiệp hội Bảo tồn Thiên nhiên Thế giới
KHKT	: Khoa học kỹ thuật
LCKT	: Luận chứng kinh tế
OTC	: Ô tiêu chuẩn
ODB	: Ô dạng bản
VNPPA	: Hiệp hội Vườn quốc gia và Khu bảo tồn thiên nhiên Việt Nam
VQG	: Vườn quốc gia
TNTN	: Tài nguyên thiên nhiên
TS	: Tái sinh
UBND	: Ủy ban nhân dân

DANH MỤC HÌNH

Hình 1.1. Phân vùng bảo tồn Vườn quốc gia Ba Bể	17
Hình 1.2. Bản đồ sử dụng đất Vườn quốc gia Ba Bể.....	23
Hình 3.1: Phân bố N/D của lâm phần và Huỳnh đường ở OTC 1	46
Hình 3.2. Phân bố N/D của lâm phần và Huỳnh đường ở OTC 12	47
Hình 3.3. Phân bố N/Hvn của lâm phần và Huỳnh đường ở OTC 1	48
Hình 3.4: Phân bố N/H của lâm phần và Huỳnh đường ở OTC 12	49
Hình 3.5: Phân bố tái sinh Huỳnh đường theo cấp chiều cao	58
Hình 3.6. Chất lượng cây tái sinh ở OTC 12	59

DANH MỤC BẢNG

Bảng 1.1: Tổng quan địa hình VQG Ba Bể	19
Bảng 1.2. Nhiệt độ trung bình tháng và năm	20
Bảng 1.3. Thành phần loài động vật có xương sống ở VQG Ba Bể và vùng	25
Bảng 1.4: Thống kê hệ thực vật VQG Ba Bể.....	25
Bảng 1.5. Dân số, thành phần dân tộc và tình trạng đói nghèo ở vùng đệm	26
Bảng 2.1: Phương pháp xác định độ tàn che.....	37
Bảng 3.1. Phân bố cá thể Huỳnh đường theo tuyến đi.....	40
Bảng 3.2. Phân bố cá thể Huỳnh đường theo OTC.....	41
Bảng 3.3. Cấu trúc tầng cây cao có IVI >5% trong OTC 1	43
Bảng 3.4. Cấu trúc tầng cây cao có IVI >5% trong OTC 12	44
Bảng 3.5. Quan hệ sinh thái loài Huỳnh đường với các loài khác trong cấu trúc tổ thành rừng.....	45
Bảng 3.6: Độ tàn che tầng cây cao ở OTC 1 và OTC 12 nơi có Huỳnh đường phân bố.....	50
Bảng 3.7. Độ che phủ ở OTC 1 và OTC 12 nơi có Huỳnh đường xuất hiện	51
Bảng 3.8. Tái sinh tự nhiên theo tuyến	53
Bảng 3.9. Phân bố tái sinh loài Huỳnh đường ở OTC 1	54
Bảng 3.10: Phân bố tái sinh loài Huỳnh đường ở OTC 12	55
Bảng 3.11: Tái sinh quanh gốc cây mẹ của loài Huỳnh đường	55
Bảng 3.12. Chất lượng và nguồn gốc tái sinh của Huỳnh đường ở OTC 1	58